

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

*Костирко А. Г., кандидат економічних наук, старший викладач
Миколаївський національний аграрний університет*

Підприємницька діяльність суб'єктів господарювання за сучасних умов господарювання пов'язана зі значними ризиками, які, незалежно від їхнього виду, у кінцевому підсумку здійснюють вплив на фінансову безпеку підприємства. Це обумовлює необхідність створення ефективної системи управління з метою забезпечення протистояння цим ризикам на основі своєчасної адаптації до умов зовнішнього і внутрішнього середовища.

Теоретичним дослідженням визначення сутності і оцінки фінансової безпеки держави і підприємств присвячено праці Е. Альтмана, О. Ареф'євої, О. Барановського, І. Бланка, О. Вишневської, О. Гривківської, Н. Краснокутської, С. Тітової, А. Чупіса. Сучасні теоретичні і практичні напрацювання щодо визначення, формування і забезпечення фінансової безпеки потребують подальших наукових досліджень з метою вдосконалення методики її оцінки для ефективного управління розвитком підприємств.

Сутність категорії «фінансова безпека» пов'язана із фінансовим забезпеченням стабільного і максимально ефективного функціонування підприємства у довгостроковому періоді.

В складних сучасних умовах господарювання розробка методів оцінки фінансової безпеки підприємства має важливе методологічне значення, що пояснюється необхідністю майже щоденного моніторингу фінансового стану підприємства і завдяки цьому – підтримці в ринкових конкурентних умовах його належного рівня. Тому важливим елементом управління фінансовою безпекою підприємства стає об'єктивне визначення її рівня, що дозволить своєчасно виявити проблемні аспекти у фінансовому стані та виправити їх без загрози втрати фінансової стійкості та платоспроможності [1].

За результатами проведеного дослідження визначено різні погляди науковців стосовно підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства. Основу кожного підходу становить критеріальне визначення категорії «фінансова безпека підприємства». Результатом аналізу зазначеного питання стало окреслення таких підходів.

Серед вчених найбільш поширеною є точка зору щодо оцінки загрози банкрутства, оскільки питання фінансової безпеки підприємства одночасно межують з питаннями стабільності його функціонування. З цією метою використовується ряд відомих моделей, зокрема: Е. Альтмана, Ж. Депаляна, У. Бівера, Г. Савицької, О. Терещенко.

Інша група науковців вважає фінансову безпеку підприємства комплексною величиною, для оцінки якої існує єдиний інтегральний

показник. Вони припускають наявність часткових показників, однак обов'язковою умовою має бути зведення часткових показників до загального. Однак варто відмітити певний негативний аспект даного підходу, який пов'язаний із тим, що позитивний вплив одного показника може нівелювати негативний вплив іншого. У підсумку значення інтегрального показника може задовольняти керівництво підприємства, однак інтегральний показник приховує можливі проблемні аспекти.

Для іншого підходу характерною є оцінка системи показників, проте авторами цього підходу використовується різні системи показників. Система показників-індикаторів, які отримали кількісне значення, дозволяє завчасно сигналізувати про загрозу небезпеки і вживати заходів по її попередженню. Найвищий рівень безпеки досягається у випадку, коли весь комплекс показників знаходиться у межах допустимих граничних значень, а граничні значення одного показника досягаються не за рахунок шкоди іншим. Таким чином, за межами значень граничних показників підприємство втрачає здатність до динамічного саморозвитку, конкурентоспроможності на зовнішніх і внутрішніх ринках, стає суб'єктом поглинання іншими підприємствами – конкурентами [2].

Інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки підприємства здійснюється на основі зіставлення граничних (критичних і нормальних) та фактичних значень індикаторів. Даний підхід також не розбавлений негативних аспектів стосовно достовірності результатів оцінки. Це пов'язано із тим, що для різних галузей економіки нормативні значення показників є неоднаковими і потребують диференційованого підходу до визначення нормативів з врахуванням галузевої специфіки.

Фінансова безпека характеризується таким станом підприємства, який забезпечує: фінансову рівновагу, стійкість, платоспроможність, ліквідність підприємства у довгостроковому періоді; потреби у фінансових ресурсах підприємства для стійкого розширеного відтворення підприємства; достатню фінансову незалежність підприємства; достатню гнучкість при ухваленні фінансових рішень; захищеність фінансових інтересів власників підприємств [3]. Виходячи із цього необхідним є врахування впливу зовнішніх чинників при формуванні системи показників для оцінки фінансової безпеки підприємства.

Для об'єктивної оцінки фінансової безпеки підприємства актуальним залишається питання інформаційного забезпечення даного аналізу. Тому при формуванні системи показників необхідним є їхній підбір не лише з позиції їх важливості для оцінки фінансової безпеки конкретного підприємства, а і з позиції забезпечення достовірною інформацією для їхнього розрахунку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вергун А.М. Сучасні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства [Електронне видання] / А.М. Вергун, К.В. Стріжко // Ефективна економіка. – 2015. – № 6. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4142>.

2. Гривківська О. В. Забезпечення фінансової безпеки сільського господарства : монографія / О. В. Гривківська. – Тернопіль : Астон, 2012. – 340 с.
3. Кракос Ю.Б. Управління фінансовою безпекою підприємств / Ю.Б. Кракос, Р.О. Разгон // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2008. – № 1(1). – С. 86-97.

УДК 651

СЕРТИФІКАЦІЯ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО ПІДКОМПЛЕКСУ

*Пісоченко Т. С., кандидат економічних наук, асистент
Миколаївський національний аграрний університет*

На сьогоднішній момент Україна займає одне з перших місць у Європі за кількістю харчових отруень, тому питання впровадження системи сертифікації НАССР є вкрай актуальним.

В Україні правові засади безпечності харчових продуктів декларує Конституція України, у ст. 42 якої записано, що «держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції». Згідно закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» від 23.12.1997 № 771/97-ВР, від організацій при виробництві та обігу харчових продуктів потрібно застосовувати санітарні заходи та належну практику виробництва, системи НАССР та / або інші системи забезпечення безпеки і якості [1].

Практичною реалізацією гармонізації систем стандартизації і сертифікації займається Держспоживстандарт України за активної участі регіональних органів. У їх діяльності використовуються переважно нормативно-правовий і організаційний механізми. Питання, що стосуються розробки дійових механізмів державного регулювання систем стандартизації і сертифікації, їх науково обґрунтованих напрямків удосконалення, вивчені недостатньо і набули особливої важливості у зв'язку зі зміною статусу України як держави-сусіда ЄС.

Зростаюча роль стандартизації підтверджується не тільки гармонізацією національних стандартів, але і широкою участю країн у міжнародних і регіональних організаціях зі стандартизації (в різних країнах їх частка становить до 40-60%).

Стосовно продукції, стандартизація охоплює: установлення вимог до якості готової продукції, а також сировини, матеріалів, напівфабрикатів і комплектуючих виробів; розвиток уніфікації та агрегування продукції як важливої умови спеціалізації й автоматизації виробництва; визначення норм, вимог і методів у галузі проектування та виготовлення продукції для забезпечення належної якості й запобігання невиправданій різноманітності